

ADRIAN ANDREI
ANNAMARIA ANDREI

Situată în județul Timiș, la 20 km NE de Timisoara, acumularea de apă are o suprafață de 18-20 ha și s-a format prin construirea unui baraj pe pârâul Măgherus în anul 1971.

Lacul de acumulare a luat locul unei văi mlăștinoase care avea o lățime de 200-600 m și o lungime de mai mulți kilometri. În aval de baraj pârâul a fost transformat într-un canal și vegetația acvatică și palustră a dispărut. În amonte de baraj însă, pe lungime de 1-2 km a existat o zonă cu stuf și papură, cu numeroase tufe de răchită și sălcii, unde în perioada 1979 - 1985 a existat o colonie mixtă de Ardeidae, care o întrecea în mărime și importanță pe cea din Rezervația Satchinez (NEUMANN H., KISS A. 1983). Tot în această perioadă, zona miăștinoasă, acoperită cu stuf, situată în coada lacului, adăpostea o bogată avifaună cuibăritoare. Mai multe rațe mari se adunau aici pentru a năpârli.

În perioada 1982 - 1989 au avut loc modificări în administrarea lacului care au dus la schimbarea întregului ecosistem și implicit a avifaunei.

C.A.P. Pișchia, proprietarul acumulării în acea perioadă, a populat lacul cu crapi și a permis pescuitul spotiv. Ca urmare un număr mare de pescari și "turiști" și-au făcut apariția. Malurile lacului au devenit o destinație preferată pentru camping. Zgomotul și prezența unui mare număr de oameni au deranjat păsările cuibăritoare. Tufe de răchită au fost tăiate și au servit drept lemne de foc pentru excursioniști. Pescarii posesori de bărci au pătruns și în zonele de cuibărit din stuf alungând păsările de pe cuiburi.

Lovitura de grație pentru colonia de Ardeidae a însemnat o drenare a cozii lacului la sfârșitul anilor '80. Prin această desecare, stufărișul a fost înlocuit de o pășune umedă care a fost valorificată prin introducerea în zonă a câtorva turme de oi. Ciobanii au tăiat și restul de stuf la care au avut acces.

În prezent zona are statut de arie protejată sub denumirea de "Mlaștinile Murani". Suprafața ariei protejate este de 200 de ha cu

destinație de rezervatie ornitologică cu specificarea "Habitat specific pentru fauna acvatică": stârcul mic (*Ixobrychus minutus*) (Rezervații și arii protejate - anexa 1./1995) Teritoriul se află în administrarea Consiliului local al comunei Pișchia.

În aria protejată nu mai există perechi cuibăritoare nici de *Ncticorax ncticorax*, nici *Egretta grazetta* și nici *Ardea purpurea* semnalate de NEUMANN și KISS în 1983. *Ixobrychus minutus* mai există o pereche cuibăritoare dar toată rezervația este puternic amenințată de numărul crescând al turmelor de oi care pășunează în teritoriu. Pe an ce trece apar mai multe oi și se extinde fenomenul de suprapășunare care duce la eroziunea solului, apar tot mai multe construcții care strică aspectul zonei și apar tot mai multe dejectii care ajung în lacul de acumulare ducând la eutrofizarea lui accentuată. Fenomen deosebit de îngrijorător fiindcă zona este un foarte important loc de pasaj pentru păsările migratoare.

Primăvara și toamna se pot întâlni aici numere mari (1000-5000 exemplare) de rate și de limicole hrănindu-se și odihnindu-se în zonă, dat fiind numărul mic de habitate umede propice din Câmpia Banatului. Printre acestea se pot întâlni specii rare pentru fauna României. Cu atât mai trist este faptul că odată cu venirea păsărilor își fac apariția și vânătorii care împuscă cu predilectie specii rare, ocrotite.

În perioada 1991 - 1997 au fost observate în zona lacului și a pădurii învecinate 204 specii de păsări. Ne vom rezuma a prezenta câteva dintre aparițiile cele mai interesante.

Ord. *Gaviiformes*

Dintre cufundari se pot întâlni în lunile noiembrie-decembrie *Gavia arctica* (10-15 ex.) și *Gavia stellata* (1 ex. nov. 1996).

Ord. *Podicipediformes*

Dintre corcodei dominante sunt speciile: *Podiceps cristatus* și *Podiceps ruficollis* care și cuibăresc aici (5-6 perechi). La acestea se adaugă în perioada de migrație alte aproximativ 50 de exemplare însoțite de *Podiceps nigricollis* (20-25 ex.).

Ord. *Pelecaniformes*

Datorită exploatării lacului ca fermă piscicolă există o ofertă de hrană pentru cormorani. Am identificat în mod regulat în lunile martie-aprilie *Phalacrocorax carbo* (5 - 10 ex.) și *Phalacrocorax pygmaeus* (4 - 6 ex.).

Ord. *Ciconiformes*

Majoritatea stârcilor pot fi observați în primăvară și toamnă. Dominante sunt *Ardea cinerea* (60 - 150 ex.) și *Egretta alba* (15 - 30 ex.). Aceste două specii și ierneză în număr restrâns.

Ambele speci de barză sunt vizitatorii obișnuiți ai zonei. *Ciconia ciconia* cuibărește în satele din jur, iar *Ciconia nigra* este reprezentată de o pasăre cuibăritoare în pădurile învecinate și de mai multe exemplare care se adună aici înainte de migrația de toamnă (17 ex. sept. 1995).

Trebuie să remarcăm prezența constantă în lunie aprilie și septembrie a lopătatului. *Platalea leucorodia* (5 ex. imaturi inelati cu inel roșu la piciorul drept 26 sept. 1996). În mod regulat, la începutul lunii mai migrează pe aici 2 până la 12 exemplare de *Plegadis falcinellus*.

Ord. Anseriformae

Cu toate că migrează în număr mare pe deasupra regiunii majoritatea speciilor de gâște (*Anser anser*, *Anser albifrons*, *Anser erythropus*) nu se opresc aici. Într-un caz am observat *Anser albifrons* (21 ex. oct. 1996) care au poposit pe lac timp de o săptămână. Majoritatea speciilor de rațe pot fi întâlnite aici. Reprezentative sunt: *Aythya ferina* (50 - 200 ex.), *Aythya nyroca* (10 - 40 ex.), *Anas platyrhynchos* (max. 4100 ex.), *Anas crecca* (200 - 800 ex.) și *Anas querquedula* (300 - 600 ex.). În perioadele de vârf ale migrației am identificat 5000 - 5500 de exemplare aparținând la 11 specii.

Deși în număr restrâns, ferăstrașii constituie o prezentă comună, în lunile aprilie și noiembrie. Am observat: *Mergus albellus* și *Mergus mer-ganser* 15 - 20 exemplare.

Ord. Falconiformes

Alături de alte specii de păsări de paradă *Haliaeetus albicilla* poate fi întâlnit mai des în lunile decembrie - ianuarie (9 ex. dec. 1996). În stufărișul din coada lacului cuibărește o pereche de *Circus aeruginosus*, tot aici hrănindu-se în lunile de iarnă *Circus cyareus* și *Circus pygargus*. Un vizitator regulat al lacului este și *Pandion haliaetus* mai multe exemplare migrând pe aici.

Ord. Gruiformes

Rallus aquaticus, *Gallinula chloropus* și *Fulica atra* cuibărec în număr restrâns datorită suprafeței mici de stuf existentă. Remarcăm prezența crescută a liștei în perioada de pasaj (200 - 200 ex.).

Ord. Charadriiformes

În lunile septembrie - octombrie când lacul este golit pentru recoltarea peștelui apar mai multe specii de limicole. Am observat în această perioadă: *Charadrius hiaticula* (5 - 15 ex.), *Charadrius dubius* (20 - 30 ex.), *Pluvialis aplicaria* (5 - 10 ex.), *Pluvialis squatarola* (50 - 60 ex.), *Vanellus vanellus* (1000 ex.). Aceeași ofertă trofică atrage aici mai multe specii de fugaci (*Calidris minuta*, *C. alpina*, *C. feruginea*, *C. alba*) totalizând 400 - 500 exemplare. Bătăușii și fiuerarii sunt și ei bine

reprezentati: *Polimachus pugnax* (200 - 300 ex.), *Tringa erythropus*, *Tringa totanus*. *Tringa stagnatilis*, *Tringa nebularia*, *Tringa ochropus* și *Tringa glareola* totalizând 400 - 500 exemplare.

Sitarii (*Limosa limosa* 200 - 300 ex., *Limosa lopus* 1 ex. oct 1996), culicii (*Numenius arquata* 30 - 40 ex.) și becatinele (*Gallinago gallinago* 30 - 40 ex., *Gallinago media* 4 - 5 ex., *Limnocyptes minimus* 2 - 3 ex.) se opresc aici regulat din drumurile de migrație.

Ciocîntorsul, *Recurvirostra avosetta* poate fi observat anual (1 - 2 ex.).

Subord. *Lari*

Un număr mare de pescăruși poate fi observat în mod regulat. Prezența dominantă este *Larus rudibundus* (20 - 300 ex.) pe tot parcursul anului, acestuia adăugându-i-se în pasaj *Larus minutus* (200 - 400 ex.), *Larus cachinanus* (50 - 200 ex.) și *Larus canus* (10 - 20 ex.).

Cele trei specii de chirighite (*Chlidonias niger*, *Chlidonias leucopterus*, *Chlidonias hybrida*) și chiră de baltă (*Sterna hirudo*) migrează pe aici mai ales primăvara totalizând 200 - 300 exemplare.

Deși de dimensiuni reduse, brăul de stuf adăposteste mai multe specii de lăcări cuibăritori sau migratori (*Acrocephalus* sp.). Tot aici cuibărește presura de stuf (*Emberiza schornicul*) și se pot întâlni iernând 20 - 30 de exemplare de pitigoi de stuf (*Panurus biarmicus*).

Concluzii

Amenajările și exploatarea neecologică, alături de alți factori perturbatori (vânătoarea, depozitarea deșeurilor menajere în zonă, poluarea cu dejectii) au dus la reducerea importanței lacului ca loc de cuibărit pentru numeroase specii. Dat fiind numărul redus de biotipuri umede în Câmpia Banatului și ținând cont de marea diversitate de specii observate aici evidențiem însă importanța lacului Murani-Pișchia ca loc de popas și de iernare. Se impune deci ocrotirea zonei, și aici ne referim la o ocrotire efectivă, prin aplicarea legilor în vigoare.

SUMMARY

AVIFAUNA OF THE LAKE MURANI - PIȘCHIA

The Murani-Pișchia lake is situated 20 km NE of Timisoara. With a water surface of 18-20 ha and neighbouring wetlands of 1-2 ha, the lake has lost its importance as a breeding ground due to multiple stress factors: hunting, pollution, overgrazing and increased human presence.

Although with breeding populations of birds strongly reduced, the lake remains a very important place for spring and autumn migrants as much as for the wintering species. At the peak of passage thousands of ducks, waders, gulls and terns can be seen here, resting and feeding, thus imposing the need for a real protection of area.

BIBLIOGRAFIE

- NEUMANN, H., KISS, A., 1983, *O colonie de stârci la barajul Murani, Județul Timiș*. Analele Banatului, St. Naturii, 1983.
- KISS, A., NEUMANN, H., 1985, *Observatii ornitologice în perimetrul barajului de la Murani (Jud. Timiș)*. Ocrotirea nat. și med. înconj., T.33, Nr.2, p.136-140, București.
- BRUUN, DELIN, SVENSON, 1992, *Birds of Britain and Europe*. Hamlyn Publishing, Group Limited, London.

Adresa autorilor
ADRIAN ANDREI
ANNAMARIA ANDREI
Str. Tulnicului nr.6 ap.23
1900 - Timisoara
ROMÂNIA

